

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/229/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1719201455
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patrícia Železníková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1719201455.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členov senátu JUDr. Romana Bolebrucha a Mgr. Aleny Čakváriovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti Z.: J., nar. XX.XX.XXXX a Y. nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Pezinok, so sídlom Moyzesova 2, 902 01 Pezinok, deti rodičov: matky F. V. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, XXX XX I., zastúpenej JUDr. Evou Klemovou, advokátkou so sídlom M.R.Štefánika 1, 902 01 Pezinok, a otca V. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. XXX/X, XXX XX S., zastúpeného JUDr. Ing. Ľudmila Bílá, advokátka, s.r.o., so sídlom Špitálska 10, 811 09 Bratislava, IČO: 47 243 945, v konaní o návrhu otca na úpravu styku s maloletými deťmi a na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok zo dňa 13.05.2020, č.k. 5P/36/2019-199, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie sa m e n í tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi J. Z., nar. XX.XX.XXXX a Y. Z., nar. XX.XX.XXXX, každý nepárny kalendárny týždeň v stredu od 16.30 hod. do 18.30 hod., a každý párný kalendárny týždeň v sobotu od 13.00 hod. do 17.00 hod. tak, že miestom prevzatia a odovzdania maloletých detí bude miesto bydliska matky.

Matka je povinná maloleté deti na styk s otcom pripraviť a otcovi na určenom mieste a v určenom čase odovzdať.

Vo zvyšnej zamietajúcej časti sa uznesenie súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Pezinok uznesením zo dňa 13.05.2020, č.k. 5P/36/2019-199, zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal na čas do právoplatného skončenia konania upraviť svoj styk s maloletými deťmi.

2. Súd prvej inštancie takto rozhodol po oboznámení sa s návrhom, obsahom spisu vo veci samej a v ňom doposiaľ vykonaného dokazovania, dospejúc k záveru o nedôvodnosti návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia. Mal za to, že v danom prípade nebola preukázaná nutnosť bezodkladne upraviť práva a povinnosti rodičov k maloletým deťom neodkladným opatrením, nakoľko ich život ani zdravie nie sú ohrozené a deti neboli ponechané bez starostlivosti (§ 367 ods. 1 CMP). Pokiaľ ide o otázku ohrozenia zdravého vývoja maloletých detí, vzhľadom na absenciu otca v ich živote uviedol, že táto bude predmetom dokazovania vo veci samej a po vyhodnotení výsledkov znaleckého dokazovania. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia považoval za neopodstatnený a predčasný, keď bez ukončenia znaleckého dokazovania nepovažoval za vhodné zasahovať rozhodnutím súdu do práv a povinností rodičov k maloletým deťom. Apeloval na rodičov, aby našli spoločný konsenzus, aby prihliadali na názor maloletých detí a spoločne dospeli k dohode. Súd prvej inštancie nespochybnil úlohu otca v živote maloletých detí, ani neschvaľoval nerealizovanie ich vzájomného styku, avšak autoritatívne nariadenie styku v danom štádiu konania považoval skôr za kontraproduktívne, ktoré by mohlo prispieť

k väčšiemu narušeniu vzťahu maloletých detí a otca. Mal za to, že s deťmi treba pracovať a postupne riešiť vzniknutú situáciu. Uviedol, že otcom navrhnutý styk je príliš extenzívny, preto nariadenie takéhoto styku by rozhodne nebolo v súlade s najlepším záujmom maloletých detí, ktoré styk s otcom aktuálne odmietajú. Vec právne posúdil podľa § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, 2, § 326 ods. 1, 2, § 329 ods. 1, 2, zák. č. 160/2015 Z.z., § 325 Civilný sporový priadok (ďalej CSP), § 2 ods. 1, 2, zák. č. 161/2015 Z.z., § 325, § 365, § 366, Civilný mimosporový priadok (ďalej CMP), § 25 ods. 3 Zákona o rodine.

3. Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonnej lehote prostredníctvom zvolenej právnej zástupkyne odvolanie otec, navrhujúc uznesenie súdu prvej inštancie zmeniť a vyhovieť jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a priznať mu trovy odvolacieho konania. Mal za to, že osvedčil základné skutočnosti odôvodňujúce jeho nárok, keďže už od júna 2019 deti nevidel. Ide teda o stav, ktorý neznesie odklad, nakoľko väzby medzi ním a deťmi sa pretŕhajú a on ako otec nemá právo sa podieľať na ich výchove. Uviedol, že súd prvej inštancie svojim uznesením poskytol ochranu konaniu matky, v dôsledku ktorého je úplne vylúčený zo života detí už viac ako rok. Nie sú totiž ničím iným odôvodniteľné ich nepravdivé vyjadrenia v Správe zo sociálneho šetrenia a pohovoru s maloletými deťmi zo dňa 07.05.2020 a ich odmietavý postoj k nemu. Je nesporné, že pretrhnutie ich väzieb s ním, ktoré matka dosiahla, bude už teraz veľmi ťažko napravitel'né, čo sa môže negatívne prejavíť na ich vývoji. Mal za to, že súd nesprávne zhodnotil správanie matky, ktorá už od času právoplatného skončenia rozvodového konania v roku 2018, zasiahla do života maloletých detí, keď po tom, čo s ním boli dennodenne, odmietla sprvoti sporadicky a teraz už vyše roka mu ich dať. Nebolo pritom ničím doposiaľ preukázané, že by existoval nejaký dôvod na obmedzenie jeho rodičovských práv a povinností. Uviedol, že by akceptoval stretnutia s maloletými deťmi aj za prítomnosti matky, len aby ich aspoň na chvíľu videl. Mal za to, že neodkladné opatrenie by preto malo prispieť k tomu, aby takýto stav absolútneho sa nestretávania nenastal, resp. netrval a aby nedošlo medzi ním a maloletými deťmi k úplnému odcudzeniu. Za opodstatnené považoval primárne prihliadať na práva a záujmy maloletých detí, avšak mal za to, že súd má situáciu zhodnotiť komplexne, nielen s ohľadom na ich názory a prania, ktoré deti nemusia vedieť vyhodnotiť správne. Namietal, že súd ktorý nie je viazaný jeho návrhom, považujúc ho za príliš extenzívny, mohol tento upraviť a stanoviť iné podmienky styku a nie radšej podporiť pretrvávajúci stav, ktorý predstavuje najhoršie možné riešenie. Pokiaľ súd dôvodil, že nariadením neodkladného opatrenia by mohlo dôjsť k ešte väčšiemu narušeniu jeho vzťahu s deťmi, mal s nimi pracovať a postupne riešiť vzniknutú situáciu a určiť aspoň čiastočný kontakt. Súd prvej inštancie nezohľadnil, že zo žiadneho doposiaľ vykonaného dôkazu, v tomto či v predchádzajúcich konaniach nebolo zistené, že by nespĺňal kritériá pre zabezpečenie zdravého osobnostného vývinu detí. Skutočnosť, že matka im zamedzuje v styku odôvodňuje potrebu úpravy aspoň minimálneho styku, aby nedošlo k postupnému úplnému odcudzeniu medzi ním a maloletými deťmi. Namietal postup súdu, ktorý mu správu zo sociálneho šetrenia vyhotovenú k neodkladnému opatreniu zaslal až po tom, čo mu zaslal predmetné uznesenie, pričom požadoval jeho vyjadrenie k danej správe v lehote 10 dní. Rozporoval objektívnosť tejto správy a spôsob výkonu pohovoru s maloletými deťmi v domácnosti u matky, keď tieto sú pod jej vplyvom a v jej prítomnosti sa správajú inak.

4. Matka vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca prostredníctvom právnej zástupkyne

navrhla uznesenie súdu prvej inštancie potvrdiť. Uviedla, že otca zrejme vôbec nezaujíma psychický stav detí, ani to, že deti s ním nechcú byť, pretože (dehonestujúc jej úlohu v ich výchove a jej niekoľkoročnú snahu o udržanie ich vzťahu k nemu) rieši iba svoje ústavné právo a neuvedomuje si, že nariadením neodkladného opatrenia v čase, keď ani jeden z nich nepozná reálne príčiny ich odmietania byť so svojim otcom, by mohlo dôjsť k ohrozeniu ich záujmu. Uviedla, že samotný výkon práva otca byť s maloletými deťmi sa musí realizovať tak, aby bol prednostne sledovaný najlepší záujem detí a ten jednoznačne prevažuje nad záujmom rodiča. Uviedla, že neodkladné opatrenie je krajným riešením, ktoré by prichádzalo do úvahy výlučne za predpokladu, ak by dokázateľne bránila v styku otca s maloletými deťmi, čo sa však doposiaľ nepreukázalo. Nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré umožní otcovi dosiahnuť prípadný výkon rozhodnutia, považovala za nesprávny nástroj na výkon ústavného práva otca za stavu, keď súd má informácie priamo od detí (vo veku 12 a 9 rokov) o tom, že sa s otcom nechcú stretávať. Mala za to, že až odpovede znalca na nastolené otázky a jeho odborné zistenia, môžu byť podkladom nielen pre rozhodnutie súdu, ale možno aj pre zmenu správania a prístupu ich ako rodičov, ak takáto potreba zo záverov posudku vyplynie. Akékoľvek rozhodnutie o styku otca s deťmi až

do skončenia znaleckého dokazovania považovala za predčasné. Uviedla, že odmietanie styku detí s otcom je fakt, a ona na rozdiel od otca jeho dôvod nepozná a nie je schopná definovať jeho príčiny. Pokiaľ sa deti s otcom viac ako rok nestretli, svoje zavinenie vidí iba v tom, že ich prestala dookola prehovárať na tieto stretnutia, vnucovať im názor dospelých o potrebe trávenia ich času s otcom a presvedčať ich o láske otca k nim, keď prirodzené puto medzi nimi a otcom, ktoré sa počas ich spolužitia malo vytvoriť, sa asi nevytvorilo. K vyjadreniu otca k správe a stanovisku kolízneho opatrovníka uviedla, že niektoré deťmi spomínané situácie, ktoré otec vyvracia a označuje za klamstvo, si osobne pamätá ešte z čias ich manželského spolužitia. Poukázala na obsah svojich podaní a vyjadrení.

5. Kolízny opatrovník navrhol uznesenie súdu prvej inštancie potvrdiť, poukázal na obsah svojej správy zo sociálneho šetrenia a pohovoru s maloletými deťmi zo dňa 07.05.2020, v ktorej vzhľadom na vyjadrenie maloletých detí odporúčal návrh otca aktuálne zamietnuť a vyčkat' na súdnoznalecké dokazovanie, jeho závery a odporúčanie.

6. Otec vo svojom vyjadrení k vyjadreniu matky nesúhlasil s jej prezentovanými tvrdeniami. Uviedol, že zohľadňuje psychický stav detí a rovnako aj ich vývoj do budúcnosti, maloleté deti mu veľmi chýbajú, svoju absenciu v ich živote považuje za negatívnu. Uviedol, že sám nerozumie, z akého dôvodu došlo k zmene správania detí voči nemu, keďže deti k nemu pred viac ako rokom rady chodili a zrazu v júni 2019 nastal zlom a ich následné odmietanie. Mal za to, že dôvodom takéhoto správania detí je jednak vplyv prostredia, v ktorom žijú a stres, ktorý zažívali po stretnutiach z dôvodu negatívneho vnímania matky. Poukázal na to, že práve v júni 2019 odmietol návrh matky na vyporiadanie BSM, čo môže byť tiež dôvodom matkou navodeného stavu. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka uviedol, že jeho postoj považuje za jednostranný, stanovený bez akéhokoľvek preskúmania správania detí v jeho prítomnosti a v prostredí mimo ich domova. Uviedol, že je nepochopiteľné, ako môže kolízny opatrovník podporovať stav, kedy sú deti od neho odlúčené už vyše roka, čo vedie k ich úplnému odcudzeniu.

7. Odvolací súd prejednal vec, v ktorej nie je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65, § 66 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej CSP), a dospel k záveru, že odvolanie otca je čiastočne dôvodné.

8. Odvolací súd zdôrazňuje, že účelom neodkladných opatrení v konaní starostlivosti súdu o maloletých, je ochrana práv detí v prípade konkrétneho ohrozenia. Neodkladné opatrenie má mať len dočasnú povahu a v konaní vo veciach týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloletých (§ 111 CMP) má byť prostriedkom ochrany zjavne ohrozených práv dieťaťa do doby, kým nebude o nich rozhodnuté podľa príslušných ustanovení Zákona o rodine. Základným predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia je potreba bezodkladnosti súdnej úpravy pomerov účastníkov konania, v prípade konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, pomerov maloletého dieťaťa. Takýmto spôsobom sa zabezpečuje rýchla úprava pomerov, ktoré, ako vyplýva zo samotného pojmu, neznesú ďalší odklad. Musí ísť teda o taký stav, ktorý si vyžaduje okamžitý zásah zo strany súdu, bez ktorého by mohlo dôjsť k ťažko napravitelnému, resp. nezvratnému poškodeniu oprávnených záujmov maloletého dieťaťa. V prípade úpravy styku maloletého dieťaťa s rodičom, s ktorým nežije v spoločnej domácnosti, je cieľom procesného inštitútu neodkladného opatrenia výhradne predbežné zabezpečenie realizácie práva na styk (rodiča aj maloletého dieťaťa) do doby nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia v konaní vo veci samej. To znamená, že má ísť len o provizórnu úpravu styku nevyžadujúcu si podrobné zisťovanie aktuálnych pomerov na strane maloletého dieťaťa a rodiča zo styku oprávneného, na rozdiel od dokazovania v meritórnom konaní. Neodkladným opatrením sa teda má zabezpečiť len prvotná úprava styku v takom rozsahu, o ktorom je predpoklad, že v dôsledku absencie možnosti vykonať dokazovanie potrebné na posúdenie vyváženosti požiadavky rodiča so záujmom maloletého dieťaťa, bude ku prospechu maloletého dieťaťa.

9. Odvolací súd po oboznámení sa so spisovým materiálom, vrátane pripojených spisov Okresného súdu Pezinok, sp.zn 12P/155/1017 a 12P/116/2018, na rozdiel od záverov súdu prvej inštancie dospel k záveru, že potreba dočasnej úpravy styku otca s maloletými deťmi neodkladným opatrením preukázaná bola, avšak v inom, užšom, ako otcom požadovanom rozsahu. Odvolací súd po preskúmaní odvolacích námietok otca a doposiaľ vykonaného dokazovania vo veci samej a vyhodnotenia pomerov maloletých detí vyplývajúcich z doteraz vedených či ukončených konaní na Okresnom súde Pezinok dospel k záveru, že rodinné pomery maloletých detí a ich vzťahové väzby k otcovi, ktoré zodpovedajú viac či menej kvalitne zvládnutým rodičovským rolám matky a otca v porozvodovom období, si vyžadujú v

primeranom rozsahu, dočasnú úpravu pomerov a to aj bez vyčkania na závery znaleckého dokazovania, ktoré bude zohľadnené pri rozhodovaní vo veci samej. Odvolací súd má v danom prípade za to, že záujem maloletých detí, na čo i len obmedzenej úprave ich styku s otcom je daný, pretože súčasný nevyhovujúci stav, ktorý je najmä výsledkom absencie korektnej komunikácie rodičov a vzájomného rešpektovania sa v živote maloletých detí, má negatívny dopad na ich zdravý vývoj. Odvolací súd v tomto štádiu konania, bez vykonania komplexného dokazovania nemôže prijať jednoznačné stanovisko k rodičovským schopnostiam otca a jeho prípadným pochybeniam pri výchove, starostlivosti alebo celkového prístupu k maloletým deťom, ktoré podľa tvrdení matky má byť primárnym dôvodom jeho odmietania maloletými deťmi, avšak považuje za potrebné uviesť, že z celého spisového materiálu doposiaľ nevyplývajú také závažné okolnosti, či konanie otca vo vzťahu k maloletým deťom, ktoré by jednoznačne mohli viesť k úvahe o racionálnom odmietaní detí stretnúť sa s otcom, založenom na vlastnom prežití vážnych stresujúcich zážitkov spôsobených zavineným konaním otca. Je nepochybné, že by situácii a kvalite vzťahu otca a maloletých detí prospelo, keby tento iniciatívne vyhľadal odborné (psychologické) poradenstvo za účelom zlepšenia svojich rodičovských zručností, aby tak mohol lepšie pochopiť správanie svojich detí a bol plne spôsobilý sa svojím vplyvom podieľať na jeho zmene a získaní si stratenej dôvery detí. Na druhej strane je však nepostačujúce, keď matka, ako rezidenčný rodič, ktorý má maloleté deti pod výlučným výchovným vplyvom, nevie uviesť dôvod odmietania otca maloletými deťmi (čo i len krátkeho stretnutia), a tiež nežiaduce, že už viac ako rok, ich na styk s otcom podľa jej vyjadrenia nemotivuje a nepripravuje. V tomto kontexte odvolací súd poukazuje na správu Súkromného liečebno-výchovného sanatória v Senci zo dňa 10.02.2020, ktoré realizovalo párové konzultácie rodičov a individuálne konzultácie detí, z ktorej vyplýva, že do komunikácie rodičov sa negatívne premieta neprekonanie rozvodu ako traumatickej udalosti a ich nevyrovnaný vzťah im bráni v dostatočnej komunikácii, ako aj to, že rodičia prenášajú vzájomný osobný konflikt do roviny dieťa-rodič, pričom z dôvodu prebiehajúcich majetkových súdnych sporov, nie je perspektíva úpravy vzájomných vzťahov medzi rodičmi. Pri správnom vedení maloletých detí a poskytnutí im dostatočného času na vyrovnanie sa s porozvodovou situáciou, však existuje potenciál na postupné ich zblíženie sa s otcom. To, že na prezentované odmietanie otca maloletými deťmi, ktoré sú prirodzene pod výchovným vplyvom matky, môžu priamo vplyvať doposiaľ neukončené rodičovské a majetkové spory rodičov (tak ako to napokon vyplýva aj z ich vyjadrení na ostatnom pojednávaní súdu), keď rodičia po ukončení manželstva nemajú dostatočne spracovaný vzájomný pretrvávajúci konflikt, živený aj doposiaľ trvajúcim sporom o ich nevyporiadanom BSM, nie je možné vylúčiť. Odvolací súd má za to, že za tento stav sú priamo zodpovední obidvaja rodičia, každý z nich v miere zodpovedajúcej ich zlyhaniu vo vlastnej rodičovskej pozícii. Je nesporne v záujme maloletých detí, aby súdny znalec pomenoval limity rodičov a ich výchovný vplyv na maloleté deti, vzájomné vzťahové väzby a možnosti, či postup pri obnovení a skvalitnení vzťahov otec - maloleté deti, avšak nemožno sa stotožniť so súdom prvej inštancie, že aktuálne status quo je až do ukončenia dokazovania vo veci samej prijateľné. Súd by totiž v žiadnom štádiu konania nemal rezignovať pri hľadaní aktuálne možného a prijateľného riešenia, navyše, ak znalecké dokazovanie bolo uznesením súdu nariadené dňa 29.04.2020 a doposiaľ z procesných dôvodov a postupu súdu nebol spisový materiál znalcovi doručený (možnosť vylúčenia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia postupom podľa § 166 ods. 2 CSP na samostatné konanie, z dôvodu dodržania čl. 12 CMP a umožnenia znalcovi vo veci konať). V danom prípade čo i len čiastočne realizovaný kontakt otca s maloletými deťmi bude mať tiež vplyv na vyhodnotenie dokazovania vo veci samej, ako aj prijatia možných riešení pri konečnom rozhodovaní. Odvolací súd v danom prípade nesúhlasí s postupom súdu prvej inštancie, ktorý návrh otca na úpravu styku posudzoval v kontexte s § 367 CMP, vyhodnocoval, či sú ohrozené život a zdravie maloletých detí a či neboli ponechané bez starostlivosti, keď pre rozhodnutie o návrhu otca je potrebné sa zaoberať splnením podmienok na bezodkladnú úpravu pomerov postupom podľa § 325 ods. 1 CSP. Odvoláciu námietku otca o nesprávnom postupe súdu prvej inštancie, ktorý mu uložil lehotu na vyjadrenie sa k dôkazu - správe Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Pezinok zo dňa 07.05.2020 a bez vyčkania na jeho vyjadrenie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol, odvolací súd považuje za oprávnenú, avšak takýto nesprávny postup súdu prvej inštancie nevyžaduje rozhodnutie odvolacieho súdu podľa § 389 ods.1, písm. b) CSP, keďže tento nedostatok bol odstránený v odvolacom konaní. Pokiaľ ide o námietku otca vo vzťahu k objektívnosti a správnosti vykonaného pohovoru s maloletými deťmi sociálnymi pracovníkmi Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Pezinok, odvolací súd nijako nespochybňuje ich nestrannosť a odbornosť pri vykonávaní práce s rodinou a osobitne s maloletými deťmi, avšak v danom prípade pre väčšiu objektívnosť získaného názoru maloletých detí v ich veku, by bolo zrejme vhodnejšie realizovať pohovor s nimi na neutrálnej pôde, napr. v priestoroch pracoviska Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Pezinok. Odvolací súd nemôže vylúčiť nevhodné správanie sa otca

voči matke, alebo nesprávne volenú komunikáciu s maloletými deťmi, či jeho nedostatočnú schopnosť maloleté deti zaujať a získať si ich pozornosť, avšak na základe obsahu spisu to nemožno považovať za okolnosti takej intenzity, ktoré by boli dôvodom na úplné vylúčenie otca zo života maloletých detí. Odvolací súd teda uzatvára, že vzhľadom na neschopnosť rodičov udržiavať korektnú komunikáciu a dohodnúť sa na čo i len obmedzenom kontakte otca s maloletými deťmi, je potrebné ich vzájomný pravidelný kontakt zabezpečiť rozhodnutím súdu. Pokiaľ ide o rozsah dočasnej úpravy styku otca s maloletými deťmi, tento odvolací súd určil v miere zabraňujúcej ich úplnému odcudzeniu, zároveň rešpektujúcej aj vyjadrované pocity maloletých detí a nimi aktuálne prezentovaný postoj k otcovi.

10. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil podľa § 388 CSP a vo zvyšnej zamietajúcej časti ho potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP. O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí vo veci samej.

11. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).